

1817 елда алман профессоры барон Карл фон Дрез из Карлсруэ този, ә 1818 елда беренче ике копчөкле самокат патентлана, аны ул “йогерн машинасы” дип атый (Laufmaschine).

Дреза самокаты ике копчөкле, агач рульле, башка торле педальле иде, дип билгеләмә бирә Wikipedia. Бу профессорга уйлап табулары очен, бигрәк тә авылныкылар рәхмәт әйтә.

Бүген барлык авылларда велосипед - кешеләренен тормышынын аерылгысыз олеше. Бала аякка басуга, әти-әнисе ана велосипед сатып ала – бу шундый зур бәхет, әйтеп бетереп булмый! Нәм менә ул башта оч копчөкле, аннары ике копчөкле велосипед педальларына таянып, бу тормышны “әйләндерә” башлыйлар. Шулай, тормышта бу тор транспорт һәйкәлләр куярдый урын алып тора. Нәм Ельникнын Заречный урамында яшәвче ое алдына шундый (рәсемдә) үзенчәлекле һәйкәл куйган.

Велосипедта йорн - спорт кына түгел, ә зур ләззәт, бигрәк тә жәйге вакытта. Тик авылда кышын да велосипедта йоргәннәрен күрергә була, мәсәлән, хатын-кызлар тиз генә кибеткә ипигә чаба ала.

Кадошкино районынын “Возрождение” газе-тасы язмаларынын берсендә лаеклы ялда булган актив кеше - Наилә Исмагыйль кызы Янбулатованы велосипедта күрдем. Ул - лаеклы ялда булган актив кешеләрнен берсе. Алар белән сокланмый момкин түгел, чонки бу кешеләр пенсиягә чыккач та тулы тормыш белән яшәргә момкин булуын һәрвакыт раслыйлар. Үз тормышынны якты, бай, кызыклы, мәгънәле итү теләге булу пенсиядә чакта бик актуаль.

Наилә Исмагыйль кызы Янбулатова - 13 ел стажлы һәм бары тик актив тормыш позициясе булган пенсионер. Хәзер ул ой хужалыгын алып бара; яз һәм жәй айларында

бакчада, йорт тирәсендә чәчәкләр утырта, хужалык эшләре белән шогыльләнә. Кечкенәдән теләсә нинди ой эшләрен башкарырга ойрәнгән. Ун-ике яшенән Исмагыйль кызы Наилә кибеттә сатучы булып эшләгән әнисенә жыештырыр-га булыша. Большие Поляны урта мәктәбенен унынчы сыйныфын тәмамлагач, Саранск кооператив техникумына укырга керә. Ө аны тәмамлаганнан сон, туган авылына кайта. 1972 елда Наилә Хосәен улы Янбулатовка киявгә чыга. Бер елдан яшь гаилә Кадошкино бистәсенә күчеп килә. Тагын бер елдан сон аларнын кызлары Светлана туа. Ө 1975 елда Наилә Исмагыйль кызы Кадошкино электротехника заводына эшкә урнаша, анда лаеклы ялга чыкканчы ашханә модире булып эшли. 1978 елда улы Дамир туа. Ө хәзер балаларынын үз балалары бар. Наилә Ис-магыйль кызынын оч оныгы үсә. Балалары, гаиләләре белән каникулларга, озын яллар вакытында Мәскәв белән Санкт – Петербургтан киләләр.

- Без ирем белән ботен яшьлегебезне балалар тәр-бияләвгә һәм электротехника заводында тырышып эшләвгә бирдек. Ирем башта машина йортуче буларак рейсларга йорде, аннан озак вакытлар завод житәкчесен йортте. Хәзер ул да лаеклы ялда. Балалар һәм оныклар безгә һәрчак ярдәм итә. Без аларга барысы очен дә рәхмәтле һәм алар белән горурланабыз. Улым хәрби, оныгым да анын юлыннан бара. Тагын бер оныгым Мәскәвдә дипломатик кадетлар корпусында укый, - дип сойли үзенен гаиләсе турында Наилә Исмагыйль кызы Янбулатова.

- Безнен заводта ашханә зур иде. Ботен район үзәгендә шундый зур бердән-бер булды. 120 урынга кадәр хезмәт күрсәтә идек. Без ике смена эшләдек: ике пешекче, зал һәм кухня хезмәткәрләре, савыт-саба юучы. Хезмәттәшләрем күп иде - Надежда Трохина, Нина Лапаева, Мария Лобанова һәм башкалар. Без дус идек һәм хәзер дә аралашабыз. Ашханә хезмәткәрләре һәрвакыт ризыкны тәмле һәм туклыклы итеп пешерергә тырыштылар; безнен эшебезне гел әйбәт дип бәяләделәр. Ихлас күнел белән эшләдек, коллектив та тату иде. Ө мона, үзегез беләсез, күп һәрсә бәйле, - дип искә ала язма героёбыз.

Күпьяеллык һәм намуслы хезмәте очен Н.И.Янбулатовага район башлыгы берничә тапкыр Рәхмәтен белдерә, Мордовия Дәүләт Советынын Мактау грамотасы белән бүләкләнә. Эшләгән вакытында завод хорында да жырлый Наилә Исмаил кызы. Әлбәттә, балаларны тәрбияләв белән эштән тыш, йорт хужалыгы да күп вакыт ала иде. Ике сыер, үгез, күркә, тавыклар, үрдәкләр, казлар күп асрыйлар.... Бакча. Хәзер инде бу кадәр эш юк.

Тавыклары гына калган аларнын. Йорт янында буада - балык. Әмма хоббие - чәчәкләр үстерүе үзгәрешсез кала. Хужабикәнән бакчасы, тирә-ягы чәчәккә күмелгән.

Актив кеше, гомере буена актив инде. Узган ел Наилә Исмагыйль кызы скандинавия йореше белән иптәшләре Раисә Зверовщикова, Валентина Агафонова һәм Раисә Климова белән шогыльләнгән. ФОКта аларга махсус таяклар биргәннәр, һәм алар стадион һәм Кадошкино бистәсе буйлап йоргәннәр. Наилә Исмагыйль кызы даими рәвештә авыл бренды булган велосипедта йорде, ө хәзер яна транспорт торе- самокатка күчеп утырды. Балалары туган коненә бүлөк иткәннәр, ул электр утына утыра да китә, рәхәт, аягын авыртуын да сизмисен! Наилә үзенен транспортыннан аерылмый, анын белән ботен жирдә - азык-толек кибетенә дә, банчка да, коммуналь түләвләр буенча квитанцияләр түләв очен дә, гомумән, һәр эш буенча да хезмәт ветераны йори.

Наилә НАСЫРОВА